

ภูมิอากาศจังหวัดเลย

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเลยตั้งอยู่ทางตอนบนสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 233 เมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 11,426.61 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.8 ล้านไร่ และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 520 กิโลเมตร ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลก

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดเลยตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ท่ามกลางภูเขาน้อยใหญ่ที่สลับซับซ้อนเป็นกำแพงปิดล้อมเกือบทุกด้าน ทำให้จังหวัดเลยมีลักษณะเป็น "เมืองแห่งทะเลภูเขา" โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินเนินและภูเขาซึ่งเหมาะกับการปลูกพืชไร่ นอกจากนี้ทางตอนเหนือของจังหวัดมีแม่น้ำโขงและแม่น้ำเหืองไหลเป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างจังหวัดเลยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของจังหวัดเลย ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนเข้าปกคลุมประเทศไทยตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูหนาวของประเทศไทย ทำให้จังหวัดเลยมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรเข้าปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน (ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงประมาณกลางเดือนตุลาคม) ทำให้มีฝนตกชุกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดเลย พิจารณาตามลักษณะของลมฟ้าอากาศของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งเป็นมวลอากาศเย็นจะแผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว ทำให้จังหวัดเลยมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป เดือนที่มีอากาศหนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝน เริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงดังกล่าวร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุกแล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

อุณหภูมิ

เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดเลยส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงและมีเทือกเขาสลับซับซ้อน อากาศค่อนข้างหนาวเย็นมากในช่วงฤดูหนาว และในช่วงฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าว โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 26.0 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 21.1 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32.5 องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ซึ่งเคยวัดอุณหภูมิสูงสุดได้ 43.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2535 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตร อำเภอเมือง ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคมวัดอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ -1.3 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2517 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตร อำเภอเมือง

ฝน

โดยทั่วไปปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดเลยอยู่ระหว่าง 900 – 1,300 มิลลิเมตร เนื่องจากมีเทือกเขาสลับซับซ้อน โดยเทือกเขาเพชรบูรณ์และเทือกเขาถนนธงชัยอยู่ทางทิศตะวันตก และเทือกเขาสนกำแพงและเทือกเขาพนมดงรักอยู่ทางทิศใต้ ซึ่งเป็นแนวกันไม่ให้มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าปกคลุมอย่างเต็มที่ ทำให้พื้นที่บริเวณด้านทิศใต้ต่อเนื่องถึงด้านตะวันตกของจังหวัดมีฝนน้อยกว่าบริเวณอื่น ๆ โดยเฉพาะบริเวณอำเภอภูหลวงมีฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี 900 มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีของจังหวัดเลย 1,252.3 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตก 124 วัน โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี มีปริมาณฝนเฉลี่ย 239.4 มิลลิเมตร และมีฝนตก 19 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมง วัดได้ 164.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2564 ที่สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตร อำเภอเมือง

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านหรือเข้าสู่จังหวัดเลย มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก โดยเคลื่อนตัวผ่านประเทศเวียดนาม กัมพูชาและลาวก่อนจะเข้าสู่ประเทศไทย ทำให้พายุหมุนเขตร้อนอ่อนกำลังเป็นพายุดีเปรสชันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ค่อยก่อให้เกิดความเสียหายมากนัก แต่ยังคงทำให้เกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนก่อให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ สำหรับช่วงเวลาที่พายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนตัวผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมเป็นต้นไปจนถึงเดือนตุลาคม โดยเฉพาะเดือนกันยายนเป็นช่วงที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในคาบ 72 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2494-2565 พบว่ามีพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวผ่านจังหวัดเลยทั้งหมด 35 ลูก โดยมีกำลังแรงเป็นพายุโซนร้อน (อ่อนกำลังจาก พายุไต้ฝุ่น LEKIMA (0714)) จำนวน 1 ลูก เคลื่อนเข้าที่รอยต่อของจังหวัดเลยและหนองคาย ในวันที่ 4 ตุลาคม 2550 นอกจากนั้นเป็นพายุที่มีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชัน โดยเคลื่อนเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 2 ลูก (2525, 2532) เดือนมิถุนายน 2 ลูก (2526, 2527) เดือนกรกฎาคม 1 ลูก (2521) เดือนสิงหาคม 6 ลูก (2501, 2508, 2521, 2534, 2536, 2562) เดือนกันยายน 14 ลูก (2507(2), 2508(2), 2512, 2513, 2518, 2520, 2521, 2523, 2525, 2535, 2539, 2551) และเดือนตุลาคม 9 ลูก (2504, 2507(3), 2509, 2515, 2528, 2529, 2556)

ที่ตั้งสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดเลย

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้รวบรวมจากผลการตรวจอากาศของสถานีตรวจอากาศเลย (พิกัดละติจูด 17° 27' เหนือ ลองจิจูด 101° 44' ตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 253 เมตร) ได้ทำการตรวจสอบรายการตรวจอากาศต่าง ๆ วันละ 8 เวลา คือ 01.00, 04.00, 07.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 และ 22.00 น. แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติในรอบ 30 ปี ซึ่งสามารถติดต่อขอข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยตรงกับสถานีฯ ตามที่อยู่ดังนี้

สถานีอุตุนิยมวิทยาเลย ตั้งอยู่ที่ ถนนมะลิวัลย์ หมู่ 6 ตำบลนาอ้าย อำเภอเมือง จังหวัดเลย โทร. (042) 811562

สถานีอุตุนิยมวิทยาเกษตรเลย ตั้งอยู่ที่ สถานีทดลองพืชไร่เลย ตำบลนาโปลัง อำเภอเมือง จังหวัดเลย โทร. (042) 813079

หมายเหตุ - สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2534 – 2563
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 – 2565

ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา
มกราคม 2566